

Umět a znát, abychom si v životě věděli rady

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Učební osnovy 2. stupně

Zeměpis

Verze platná od 1. 9. 2023

Charakteristika předmětu

Vedle cílů formulovaných pro zeměpis v RVP ZV chápeme tento předmět také jako prostředek, který ovlivňuje utváření orientace žáka v dnešním světě, a vede k jeho zodpovědnosti za chování vůči celé Zemi.

Žák...

1. Uvědomuje si spojitosti mezi přírodou a lidskou činností, hlavně závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivu lidské činnosti na stav životního prostředí.
2. Zdokonaluje se v orientaci na různých mapách dnešního světa.
3. Orientuje se v problémech současného světa, získá základní kulturně – politický rozhled.
4. Chápe odlišnosti mezi jednotlivými kulturami, váží si tradic národů, snaží se o spolužití se všemi národy a národnostmi.
5. Získá dostatečné vědomosti o své vlasti, o prostředí, ve kterém žije.
6. Porozumí významu, proč využívat co nejefektivněji zdroje energie v praxi, hlavně obnovitelné.
7. Uvědomuje si potřebu pravidelně sledovat aktuální dění v Česku i ve světě, a tak se připravit na celoživotní vzdělávání.

Poznatky vyhledává v kartografických a statistických materiálech, sledováním dokumentárních a cestopisných filmů, vhodných internetových zdrojů, publikací.

Metody a formy práce jsou založeny na praktických dovednostech žáků. Při hodnocení žáka se klade důraz na jeho schopnost aplikovat získané vědomosti a dovednosti, hledat souvislosti a vztahy mezi geografickými jevy, formulovat a obhajovat vlastní názor.

Vyučovací předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v sedmém, osmém a devátém ročníku s dotací dvě hodiny týdně.

Některé očekávané výstupy vzdělávacího oboru Zeměpis formulované v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání naplňujeme také v programech vzdělávacích seminářů „Spolu to dokážeme“ (dále jen STOD), které probíhají v každém ročníku.

Přehled očekávaných výstupů a učiva

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY RVP ZV (Žák...)	ŠKOLNÍ VÝSTUPY (Žák...)	UČIVO
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	při práci využívá různé zdroje geografických materiálů, porovnáváním posuzuje jejich důvěryhodnost	Na dosažení těchto očekávaných výstupů pracujeme průběžně ve všech ročnících.
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	postupně se zdokonaluje v používání odborné terminologie	Na dosažení těchto očekávaných výstupů pracujeme průběžně ve všech ročnících.
Z-9-2-01 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	uvede důkazy tvaru planety, popíše různé pohyby Země, vysvětlí vlivy pohybů Země na organismy	Tvar, velikost, stavba Země Pohyby Země, roční období, časová pásma
Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	vysvětlí rozdíl mezi přírodní, společenskou a hospodářskou sférou charakterizuje jednotlivá geografická šířková pásma a podnebné pásy, umí je vyhledat v mapách (kartografických materiálech)	Krajinná sféra Geografická šířková pásma (přírodní krajiny) Podnebné pásy Výškové stupně krajín

	popíše rozdíly mezi krajinami o různé nadmořské výšce	
Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	vysvětlí rozdíly mezi vnitřními a vnějšími procesy v přírodní sféře, pojmenuje možnosti vlivu člověka	Vnější a vnitřní geologické děje (zemětřesení, sopečná aktivita).
Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	orientuje se na různých mapách při vyhledávání světadílů, oceánů a makroregionů	<p>EVROPA, AMERIKA, AFRIKA, ASIE, AUSTRÁLIE A OCEÁNIE, ANTARKTIDA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poloha a povrch světadílu 2. Přírodní poměry světadílu – vodstvo, podnebí, přírodní krajiny 3. Hospodářství světadílu – zemědělství, průmysl, služby 4. Obyvatelstvo – počet, rasy, hustota zalidnění, životní úroveň 5. Politické a kulturní poměry – státní uspořádání, kulturní památky 6. Plánování poznávacích pobytů
Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	využívá různé zdroje a mapy, pomocí kterých porovnává a přiměřeně hodnotí světadíly, oceány, makroregiony a vybrané státy	
Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	využívá historické a současné události k posuzování změn ve vybraných regionech	

Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace	objasní souvislost mezi počtem obyvatel, přírodní krajinou a porovnává s údaji České republiky	
Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	načrtne plán města Chrudimi s ohledem na funkce jednotlivých částí	Chrudim
Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	pomocí různých zdrojů a map lokalizuje centra světového hospodářství, zamýšlí se nad propojením s hospodářstvím České republiky	Průmyslové oblasti světa
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	pomocí různých zdrojů a map vyhledává centra světového hospodářství	Obnovitelné a neobnovitelné zdroje Průmyslové oblasti světa
Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	porovnává navzájem podle zadaných kritérií státy světa	Na dosažení těchto očekávaných výstupů pracujeme průběžně ve všech ročnících.

	porovnává Českou republiku podle zadaných kritérií se státy světa	
Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	k posuzování aktuálních změn a politických problémů využívá sledování aktuálních informací zjištěné informace lokalizuje na mapách světa	Na dosažení těchto očekávaných výstupů pracujeme průběžně ve všech ročnících.
Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín	pojmenuje typy kulturních krajín a fyzickogeografické složky přírodní krajiny	Typy krajín.
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů).	pojmenuje příklady přírodních a kulturních krajín. charakterizuje jednotlivá geografická šířková pásma, umí je vyhledat v mapách (kartografických materiálech)	Přírodní a společenské prostředí. Geografická šířková pásma (přírodní krajiny).
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	uvede příklady závažných vlivů člověka na životní prostředí	K naplňování těchto očekávaných výstupů dochází také v průběhu programu vzdělávacího semináře STOD 8 – Svět a my

Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	na mapách lokalizuje místo svého bydliště a školy	Chrudim
Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu	s využitím různých zdrojů a map uvede přírodní, hospodářské a kulturní znaky místního regionu vyhledané znaky místního regionu porovnává s jinými regiony Česka	PARDUBICKÝ KRAJ <ol style="list-style-type: none"> 1. Povrch, vodstvo 2. Zemědělství a průmysl 3. Obyvatelstvo, sídla
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu	polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál porovnává s jinými státy Evropy i světa data k porovnávání získává prací se zdroji a kartografickým materiálem	ČESKÁ REPUBLIKA <ol style="list-style-type: none"> 1. Povrch, vodstvo 2. Zemědělství a průmysl 3. Obyvatelstvo, sídla
Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	porovnává osídlení a hospodářské aktivity jednotlivých krajů s využitím kartografických poznatků a aktuálních informací různých zdrojů	KRAJE ČESKÉ REPUBLIKY <ol style="list-style-type: none"> 1. Povrch, vodstvo 2. Zemědělství a průmysl 3. Obyvatelstvo, sídla

Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	uvede příklady účasti České republiky v mezinárodních institucích, organizacích a integracích států	Hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě.
Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	orientuje se v neznámém terénu	K naplňování těchto očekávaných výstupů dochází také v průběhu programu vzdělávacích seminářů STOD6, STOD7, STOD8, STOD9
Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	využívá praktické postupy při zkoumání krajiny	
Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	uvede příklady bezpečného pohybu v krajině, používá je v konkrétních situacích při pobytu v přírodě	